

KNJIŽNICA FAKULTETE ZA ZDRAVSTVENE VEDE UNIVERZE V
MARIBORU

Tadeja Rožman Bogovac

**VISOKOŠOLSKA KNJIŽNICA KOT PROSTOR ZA ŠTUDIJ
IN KOT TRETJI PROSTOR: IZKUŠNJE IN
PRIČAKOVANJA UPORABNIKOV KNJIŽNICE
FAKULTETE ZA ZDRAVSTVENE VEDE UNIVERZE V
MARIBORU**

Pisna naloga za bibliotekarski izpit

Maribor, 2025

Ključna dokumentacijska informacija

Ime in PRIIMEK: Tadeja ROŽMAN BOGOVAC

Naslov pisne naloge: Visokošolska knjižnica kot prostor za študij in kot tretji prostor: izkušnje in pričakovanja uporabnikov knjižnice Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Mariboru

Kraj: Maribor

Leto: 2025

Št. strani: 31

Št. slik: 12

Št. grafikonov: 4

Št. prilog: 2

Št. strani prilog: 6

Št. referenc: 41

Strokovno usposabljanje za bibliotekarski izpit je potekalo v: Knjižnici Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Mariboru

Mentor v času strokovnega usposabljanja: Nevenka Balun, Fakulteta za zdravstvene vede Univerze v Mariboru

UDK: 027.7+022(497.4Maribor)

Ključne besede: visokošolske knjižnice, delo z uporabniki, knjižnične zgradbe, knjižnični prostori, študij, predavatelji.

Izveček: Namen raziskave je bil preučiti, kako uporabniki Knjižnice Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Mariboru doživljajo knjižnico kot tretji prostor in kateri dejavniki vplivajo na zadovoljstvo z njenimi storitvami. Uporabljena je bila kombinacija kvantitativnega in kvalitativnega pristopa (spletnega anketnega vprašalnika in polstrukturiranih intervjujev).

Rezultati so pokazali, da uporabniki knjižnico še zmeraj primarno uporabljajo za izposojanje gradiva in učenje, vendar jo pomemben delež prepozna tudi kot prostor za sproščanje in druženje, kar kaže na pomembno vlogo knjižnice kot tretjega prostora, ki omogoča socialno interakcijo in neformalne dejavnosti. Ugotovitve potrjujejo tudi, da pogostejši uporabniki knjižnico močneje doživljajo kot podporno okolje za učenje in druženje, na splošno pa jo tako redni kot občasni uporabniki ocenjujejo kot prijeten, varen in dostopen prostor, pri čemer posebej izpostavljajo prijaznost osebja in ugodje za študij. Kljub visoki stopnji zadovoljstva raziskava razkriva tudi nekatere izzive in prinaša predloge za izboljšanje kakovosti storitev.

Med študenti ter drugimi uporabniki obstajajo razlike v dožemanju, saj študenti knjižnico intenzivneje povezujejo z vsakodnevnim študijskim življenjem.

Sklepno lahko povzamemo, da knjižnica uspešno deluje kot hibridni prostor – hkrati akademski vir in socialno stičišče. Da bi svojo vlogo še okrepila, pa mora vlagati v prostorsko fleksibilnost, tehnološke rešitve in aktivno vključevanje uporabnikov pri razvoju novih storitev.

KAZALO VSEBINE

1	UVOD.....	1
1.1	NAMEN IN CILJ RAZISKAVE	1
1.2	RAZISKOVALNA VPRAŠANJA IN HIPOTEZE.....	2
1.3	METODOLOŠKI PRISTOP	3
1.3.1	Kvantitativni del – anketna raziskava	3
1.3.2	Kvalitativni del – polstrukturirani intervjuji.....	4
1.3.3	Etični vidiki.....	4
2	KNJIŽNICE KOT TRETJI PROSTORI	4
2.1	PROSTORSKA IN KONCEPTUALNA ODPRTOST TER SOCIALNA FUNKCIJA KNJIŽNICE.....	6
2.2	IZZIVI IN MEJE	7
2.3	TEORIJA TRETJEGA PROSTORA	7
2.4	KNJIŽNICA KOT TRETJI PROSTOR V SODOBNIH RAZISKAVAH	8
2.5	PRAKTIČNA URESNIČEVANJA TRETJEGA PROSTORA V SPLOŠNIH KNJIŽNICAH	9
2.6	VIRTUALNE KNJIŽNICE KOT DIGITALNI TRETJI PROSTOR	10
2.7	GOSTOLJUBNOST IN PARTICIPACIJA KOT TEMELJA TRETJEGA PROSTORA	10
3	PRIMERI DOBRIH PRAKS V TUJINI IN V SLOVENIJI.....	11
3.1	MÉDIATHÈQUE PUZZLE DE THIONVILLE (FRANCIJA).....	11
3.2	HELSINGIN KESKUSTAKIRJASTO OODI (FINSKA)	12
3.3	VENNESLA BIBLIOTEK OG INNBYGGERTORG (NORVEŠKA)	13
3.4	DOKK1 (AARHUS, DANSKA).....	13
3.5	UNIVERZITNÁ KNIŽNICA KATOLÍCKEJ UNIVERZITY V RUŽOMBERKU (SLOVAŠKA).....	14
3.6	JAMES B. HUNT JR. LIBRARY – NORTH CAROLINA STATE UNIVERSITY (ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE).....	15
3.7	NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA SLOVENIJE.....	16
3.8	CENTRALNA EKONOMSKA KNJIŽNICA (CEK).....	16
4	KNJIŽNICA FAKULTETE ZA ZDRAVSTVENE VEDE UNIVERZE V MARIBORU	17

5	RAZISKAVA	19
5.1	METODOLOGIJA	19
6	REZULTATI RAZISKAVE.....	21
6.1	UPORABA KNJIŽNICE.....	21
6.2	NAMEN UPORABE KNJIŽNICE	22
6.3	DOŽIVLJANJE KNJIŽNICE KOT TRETJEGA PROSTORA	25
6.4	ZADOVOLJSTVO IN PREDLOGI.....	26
7	RAZPRAVA IN ZAKLJUČKI	26
8	NAVEDENI VIRI IN LITERATURA	28
	PRILOGE	I

KAZALO SLIK

Slika 1:	Knjižnica v francoskem Thionvillu (vir: Archello, b. d.)	11
Slika 2:	Centralna javna knjižnica Oodi v Helsinkih (vir: Oodi Helsinki Central Library, 2018)	12
Slika 3:	Knjižnica v Vennesli (vir: Helen & Hard, 2020).....	13
Slika 4:	DOKK1, Aarhus, Danska (vir: Zorthian, 2016)	14
Slika 5:	Univerzitetna knjižnica Katoliške univerze v Ružomberku (vir: Univerzitná knižnica Katolíckej univerzity v Ružomberku, b. d.)	15
Slika 6:	BookBot in notranjost James B. Hunt Jr. Library (vira: Buckshon, 2015; NC State University Libraries, b.d.).....	16
Slika 7:	Čitalnica na galeriji ter v pritličju (foto: Rožman Bogovac).....	17
Slika 8:	Kotiček za sproščanje (foto: Rožman Bogovac)	18
Slika 9:	Knjižna zbirka FZV UM (foto: Rožman Bogovac).....	18
Slika 10:	Pozitivni in negativni vidiki uporabe knjižnice (mnenja uporabnikov)	24
Slika 11:	Mnenja intervjuvanih uporabnikov o knjižnici kot tretjem prostoru.....	25
Slika 12:	Predlogi anketiranih in intervjuvanih uporabnikov za izboljšave	26

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1: Status anketirancev	21
Grafikon 2: Pogostost obiskovanja knjižnice	22
Grafikon 3: Namen obiska knjižnice	23
Grafikon 4: Uporaba knjižnice za neformalne dejavnosti	24

1 UVOD

Knjižnica kot institucija že desetletja presega pojem »ustanov[e], ki sistematično zbira, hrani in izposoja knjige« (Slovar slovenskega knjižnega jezika, 2014). Poleg posredovalke informacijskih virov je v sodobni informacijski družbi postala tudi pomemben prostor učenja, socialne interakcije, digitalne vključenosti in kulturnega povezovanja. Na ponovno opredelitev pomena knjižnic, tako splošnih kot tudi univerzitetnih, so vplivali razvoj tehnologije, spremembe v izobraževalnih pristopih ter zmeraj večja potreba uporabnikov po dostopnih in vključujočih javnih prostorih, navkljub digitalizaciji odnosov ter življenja. Zlasti univerzitetne knjižnice predstavljajo pomembno podporno okolje za študij in medsebojno povezovanje tako za zaposlene kot tudi za študente.

V zadnjih desetletjih se je oblikoval koncept knjižnice kot tretjega prostora, ki poudarja pomen knjižnice kot nevtralnega, odprtega okolja, umeščenega med dom in delovno oz. izobraževalno okolje. Knjižnice tako že dolgo niso več zgolj informacijska središča, temveč so tudi prostori sodelovanja, druženja, pripadnosti in vključevanja.

Obenem se knjižnice vedno bolj razvijajo v smeri t. i. pametnih knjižnic, ki bi z uporabo informacijsko-komunikacijskih tehnologij ustrezale potrebam in željam vsakega edinstvenega uporabnika. Te spremembe vplivajo tudi na razmislek o prostorski zasnovi knjižnic, saj ta pomembno vpliva na kakovost študijskega in družbenega doživetja uporabnikov.

1.1 NAMEN IN CILJ RAZISKAVE

Pisna naloga temelji na pregledu strokovne in znanstvene literature, ki obravnava koncept knjižnice kot tretjega prostora tako v mednarodnem kot tudi slovenskem kontekstu. Poseben poudarek je namenjen razumevanju, kako knjižnice s svojo prostorsko in socialno zasnovo presegajo tradicionalno funkcijo študijskega okolja ter postajajo prostori sprostitev, neformalnega učenja in družbene interakcije. V empiričnem delu smo za potrebe naloge izvedli raziskavo med uporabniki¹ knjižnice Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Mariboru (v

¹ S pojmom »uporabniki« so v pisni nalogi mišljeni študenti, visokošolski učitelji, raziskovalci ter asistenti FZV UM.

nadaljevanju: FZV UM), s katero smo želeli pridobiti podatke o njihovih izkušnjah, navadah ter mnenjih.

Zanimalo nas je predvsem, ali knjižnico še zmeraj primarno dojemajo kot prostor za študij ali v njej kot pomembne prepoznavajo tudi elemente tretjega prostora. Cilji raziskave so bili ugotoviti pogostost in način uporabe knjižnice med uporabniki, raziskati njihove izkušnje in pričakovanja glede prostora ter opreme, preučiti, v kolikšni meri knjižnica izpolnjuje funkcijo tretjega prostora (družabnega, vključujočega, spodbudnega okolja) in nazadnje na podlagi zaznanih potreb uporabnikov podati priporočila za izboljšave.

1.2 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA IN HIPOTEZE

Namen naše raziskave je bil pridobiti relevantne podatke in mnenja uporabnikov knjižnice FZV UM z namenom izboljšanja uporabniške izkušnje ter vizije in načrtov za prihodnost, katerih realizacija bi omogočila še boljšo, bolj zadovoljivo in nasploh pozitivnejšo izkušnjo.

Raziskovalna vprašanja, ki smo si jih s tem namenom zastavili, so:

- Kako pogosto in za katere namene uporabniki FZV UM uporabljajo knjižnico?
- Kakšna so njihova pričakovanja glede knjižničnega prostora in katere vsebine v kontekstu knjižnice kot tretjega prostora pogrešajo?
- Ali knjižnico doživljajo kot podporno okolje za študij in socialno interakcijo?

Na podlagi raziskovalnih vprašanj smo oblikovali in zastavili naslednje hipoteze (**H**):

H1: Knjižnica se v zavesti uporabnikov še vedno primarno dojema kot študijski prostor.

H2: Uporabniki, ki pogosteje obiskujejo knjižnico, tudi pogosteje zaznavajo njen pomen tretjega prostora in jim je v tem smislu knjižnica pomembna.

H3: Obstajajo razlike v dojemanju vloge in pomena knjižnice med študenti in ostalimi uporabniki (visokošolskimi učitelji, raziskovalci ter asistenti).

1.3 METODOLOŠKI PRISTOP

Naloga je zasnovana kot kombinacija teoretičnega pregleda literature in empirične raziskave. V teoretičnem delu smo uporabili in pregledali tako znanstveno kot strokovno literaturo. Znanstvena literatura vključuje recenzirane članke in raziskave, ki nudijo teoretični okvir in empirične dokaze, strokovna literatura pa obsega strokovne prispevke, poročila, strateške dokumente in praktične primere, ki osvetljujejo aktualne trende in uresničevanje koncepta knjižnice kot tretjega prostora v praksi. Namen pregleda literature je osvetliti spremembe v funkciji sodobnih knjižnic ter identificirati ključne dejavnike, ki vplivajo na njihovo prostorsko in socialno vlogo v akademskem okolju.

Empirični del raziskave temelji na uporabi mešanih metod², saj smo želeli združiti kvantitativne in kvalitativne podatke, ki bi omogočili celovitejši vpogled v izkušnje in doživljanje uporabnikov knjižnice FZV UM.

1.3.1 Kvantitativni del – anketna raziskava

Za kvantitativni del smo z orodjem 1KA oblikovali spletni anketni vprašalnik. Le-ta je bil dostopen preko spletne povezave, ki smo jo razširili na več načinov, in sicer:

- osebno – uporabnike knjižnice smo k sodelovanju povabili neposredno ob obisku knjižnice;
- elektronsko – vprašalnik smo posredovali po e-pošti;
- preko posrednikov – študenti so do povezave dostopali preko visokošolskih učiteljev v okviru pedagoškega procesa ali preko študentskih predstavnikov.

Vzorec anketirancev je bil tako oblikovan s kombinacijo namenskega in priložnostnega vzorčenja, vprašalnik pa oblikovan z namenom pridobitve merljivih podatkov o uporabniških navadah, izkušnjah ter zaznavah glede funkcije in pomena knjižnice, vendar zaradi

² Mešane metode (angl. *mixed methods*) so raziskovalni pristop, ki združuje kvantitativne in kvalitativne metode z namenom, da se povežejo statistično merljivi podatki in poglobljeni vpogledi v izkušnje posameznikov. V tej raziskavi je bil kvantitativni del izveden z anketnim vprašalnikom, kvalitativni pa s polstrukturiranimi intervjuji.

nereprezentativnosti vzorca rezultati služijo predvsem opisnemu vpogledu v navade, izkušnje in pričakovanja uporabnikov, ne pa statistični posplošitvi.

1.3.2 Kvalitativni del – polstrukturirani intervjuji

Za dopolnitev in poglobitev kvantitativnih rezultatov smo z orodjem 1KA izvedli tudi kvalitativni del raziskave, ki je temeljil na polstrukturiranih intervjujih. Intervjuji so bili izvedeni pisno preko spletnega vprašalnika, pri čemer so intervjuvanci vprašanja prejeli po elektronski pošti in odgovore posredovali samostojno, brez neposrednega stika z raziskovalcem.

Vzorčenje je bilo namensko – v raziskavo so bili vključeni zgolj tisti uporabniki, ki smo jih osebno poznali kot redne obiskovalce knjižnice. Takšna izbira je omogočila poglobljen uvid v navade, potrebe in mnenja aktivnih uporabnikov.

Zbrane odgovore smo analizirali s pomočjo tematske analize, pri čemer smo odgovore razvrstili po vsebinskih sklopih, da bi prepoznali ponavljajoče se teme in izpostavili ključne poudarke (npr. pomen prostora za študij, zaznane pomanjkljivosti, razumevanje koncepta tretjega prostora ipd.).

1.3.3 Etični vidiki

Za izvedbo raziskave je bilo predhodno pridobljeno soglasje fakultete, vsi udeleženci ankete in intervjujev pa so sodelovali prostovoljno in anonimno. Vprašalniki niso zahtevali navedbe osebnih podatkov, vsi odgovori pa so bili uporabljeni izključno za potrebe pisne naloge.

2 KNJIŽNICE KOT TRETJI PROSTORI

Knjižnični prostori, ki so bili uporabnikom namenjeni tudi kot centri druženja in ostalih postranskih aktivnosti, so se vzpostavili že v daljni preteklosti, »aleksandrinska knjižnica, *Mouseion*, je med drugim delovala kot raziskovalna ustanova, šola in muzej [...]« (Vogrinčič Čepič, 2017, str. 62). Izposojevalne knjižnice (t. i. circulating libraries) v 18. stoletju so svoje

prostore izkoriščale v raznotere namene – v njih so izposojali knjige, trgovali z najrazličnejšim blagom in zdravili, ponujali pester družabne programe, prostore za druženje, v čitalnicah pa so pogosto stregli tudi kavo, čaj in prigrizke (Vogrinčič Čepič, 2017, str. 61). Javne, nekomercialne knjižnice tovrstni tip knjižnic izpodrinejo okoli druge polovice 19. stoletja, ko je npr. v Britaniji zakon omogočil ustanavljanje knjižnic, financiranih z javnimi sredstvi, v Srednji Evropi pa se sredi 19. stoletja prične razvoj t. i. čitalnic in v 20. stoletju formalno ustanavljanje javnih knjižnic – leta 1919 je bila ustanovljena Državna študijska knjižnica, danes Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani (Narodna in univerzitetna knjižnica, b. d.).

Koncept knjižnice kot tretjega prostora že dolgo postaja vse pomembnejši v sodobnem bibliotekarskem diskurzu, še posebej v času intenzivnega napredka na digitalnem področju in izpostavljanja pomena socialnega, kulturnega in izobraževalnega povezovanja.

Koncept »tretjega prostora« je konec 80. let 20. stoletja prvotno oblikoval sociolog Ray Oldenburg in v bibliotekarskem kontekstu se uveljavlja kot okvir za razumevanje knjižnice ne le kot fizične ustanove, temveč kot prostor družbenega vključevanja, sprostitve in skupnosti (Oldenburg in Christensen, 2025). Tretji prostor predstavlja nevtralno točko med domom, službenim ali šolskim prostorom ter je ključen za vzpostavljanje družbene povezanosti, krepitev identitete in pripadnosti.

Knjižnice kot tretji prostori v zadnjih letih postajajo pomembne predvsem zaradi:

- povečane potrebe po varnih, nevtralnih in vključujočih javnih prostorih,
- transformacije načina učenja v smeri aktivnega, sodelovalnega in projektnega dela,
- poudarka na dobrem počutju, duševnem zdravju in sprostitvi uporabnikov.

V številnih člankih, ki obravnavajo sodobne knjižničarske prakse (npr. Aabø in Audunson, 2012; Aabø idr., 2010), je poudarjeno, da knjižnice uspešno opravljajo vlogo tretjega prostora takrat, ko zagotavljajo:

- prostorsko raznolikost (študijske, sprostitvene, interaktivne in t. i. tihe prostore),
- dostopnost vsem uporabniškim skupinam (študentom, raziskovalcem, obiskovalcem izven akademske skupnosti),
- možnost sooblikovanja vsebin in udeležbe v dogodkih ali programih.

Opaziti je, da se je koncept knjižnice kot tretjega prostora v bibliotekarstvu intenzivneje uveljavljal po letu 2000, predvsem v povezavi z razvojem sodelovalnih pristopov (npr. z aktivno udeležbo uporabnikov in upoštevanjem njihovih predlogov), prenovo fizičnih prostorov in razpravami o družbeni vlogi knjižnice (Aabø in Audunson, 2012).

2.1 PROSTORSKA IN KONCEPTUALNA ODPRTOST TER SOCIALNA FUNKCIJA KNJIŽNICE

Eden ključnih pogojev za uspešno implementacijo tretjega prostora je fleksibilna in odlično premišljena zasnova knjižničnega okolja. Prostor mora omogočati tako individualno delo kot tudi skupinsko delo ter neformalno druženje – pogosto to pomeni souporabo pohištva, odprte postavitve, udobne koticke, lahko tudi večnamenske sobe oz. ločene prostore za skupinske aktivnosti. Po mnenju številnih avtorjev (npr. Montgomery in Miller, 2011) mora knjižnica odražati tudi kulturno raznolikost skupnosti, ki jo podpira. Sodobne javne knjižnice, kot ugotavlja avtorica Vogrinčič Čepič (2017), niso več zasnovane kot tradicionalni, na knjige osredotočeni prostori, pač pa imajo največkrat odprto, svetlo arhitekturno zasnovo s centralnim atrijem, več nadstropji, povezave z dvigali in (tekočimi) stopnicami, veliko steklenih površin in viden vhod z ulice za lažji dostop.

Tretji prostor ima tudi pomembno socialno funkcijo. Uporabniki pogosto poudarjajo, da v knjižnici iščejo občutek pripadnosti, povezave z drugimi in priložnosti za sproščen stik z vsebinami ali sogovorniki. Takšne knjižnice postanejo skupnostna vozlišča, ki aktivno spodbujajo socialno kohezijo in medgeneracijsko sodelovanje. V knjižnicah se prav zaradi tega primarna edukativna in sekundarna socialna vloga prelivata in se dopolnjujeta. Tudi načini učenja, študija se s sodobno tehnologijo spreminjajo, tako Forrest in Hinchliffe (2005) ugotavljata, da študenti pričakujejo stalno dostopnost digitalnih virov, programske opreme in interneta, poudarek pa je vedno bolj na sodelovalnem učenju, timskem delu in interaktivnih metodah poučevanja. Zaradi teh potreb morajo knjižnice težiti k temu, da ponujajo ustrezno načrtovane in opremljene prostore, ki služijo učenju, raziskovanju in sodelovanju.

2.2 IZZIVI IN MEJE

Kljub idealom odprtosti in dostopnosti se v praksi pogosto pojavijo izzivi, in sicer:

- omejeni prostorski viri (ni dovolj prostora za ločene cone za skupinsko oz. individualno delo),
- tišina in hrup kot pogosto nasprotujoči si zahtevi uporabnikov,
- razkorak med tradicionalno vlogo knjižnice (tišina, koncentracija) in njeno novo vlogo (interakcija, sprostitev).

Pomembno je, da se knjižnice pri tem odzivajo s premišljenim načrtovanjem prostora, vključevanjem uporabnikov in prilagajanjem storitev njihovim potrebam.

2.3 TEORIJA TRETJEGA PROSTORA

Pojem »tretji prostor« (third place) je uvedel Oldenburg (1989) in z njim opisal prostore, ki niso ne dom (»prvi prostor«) ne delovno mesto (»drugi prostor«), temveč služijo kot prostori sproščenega druženja, izmenjave mnenj in oblikovanja skupnosti. Ti prostori so temelj demokratične družbe, saj omogočajo interakcijo med raznolikimi posamezniki, in to brez hierarhije in zunanjega pritiska. Takšni prostori omogočajo družbeno povezanost, krepijo lokalno identiteto in ustvarjajo občutek domačnosti v javnem prostoru (Oldenburg, 1999).

Kot meni Oldenburg (1999), so ključne značilnosti tretjega prostora naslednje:

- Nevtralnost: obiskovalci niso zavezani nobeni vlogi ali obveznosti.
- Dostopnost in vključenost: odprtost za vse pripadnike družbe.
- Pogovor kot glavna dejavnost.
- Domačnost in udobje.
- Redni obiskovalci, ki ustvarjajo skupnost.
- Igrivost in sproščenost.

Knjižnice temu konceptu naravno ustrezajo, saj ponujajo brezplačen dostop do prostorov, inventarja in gradiva, do fizičnih in digitalnih storitev, nagovarjajo raznolike uporabnike ter nudijo priložnosti za (ne)formalno druženje in soustvarjanje znanja.

2.4 KNJIŽNICA KOT TRETJI PROSTOR V SODOBNIH RAZISKAVAH

Številne raziskave potrjujejo, da knjižnice že dolgo delujejo kot tretji prostori, ki krepijo socialni kapital, omogočajo medgeneracijsko in medkulturno povezovanje ter prispevajo k informacijski pismenosti in osebnemu razvoju.

V raziskavi Zheng idr. (2024), v kateri gre za mednarodno pregledno kvantitativno študijo, izvedeno na vzorcu 1060 študentov s 45 kitajskih univerz, ki analizira vpliv knjižničnega okolja na študentske interakcije in učno angažiranost, so avtorji ugotovili, da fizično okolje univerzitetne knjižnice pomembno vpliva na učno angažiranost, pri čemer je ključna vloga interakcija med študenti. Knjižnica ni le prostor za branje, temveč za sodelovanje in socialno oporo.

Elmborg (2011) knjižnico opiše kot »prostor med nami« – prostor socialne izmenjave, izgradnje identitete in utelešenega učenja, kar je v skladu s teorijami socialno situiranega učenja, Waters (2023) pa raziskuje, kako vloga knjižnice kot tretjega prostora vpliva na razvoj socialnega kapitala med študenti prava. V članku avtor poudarja, da lahko tako knjižničarji kot tudi sami prostori služijo kot »tretje osebe«, ki lajšajo pretok informacij in povezujejo študente v varnem in nevtralnem okolju mimo formalnih akademskih struktur.

V Sloveniji Vogrinčič Čepič (2017) opozarja, da je treba koncept tretjega prostora kritično reinterpretirati in ga prilagoditi potrebam sodobne družbe. Predlaga zlasti večjo soudeležbo uporabnikov pri oblikovanju knjižničnih prostorov in praks.

Domačnost knjižnice, nevtralnost ter sproščenost in povezovalnost njenih prostorov so pomembni tudi v kontekstu »knjižnične tesnobe«, kot ga obravnava skupina knjižničarjev z Univerze Central Arkansas (UCA) (DiPrince idr., 2016). Občutke strahu, zmedenosti in nevednosti glede uporabe knjižnice lahko omilimo prav z vpeljevanjem koncepta knjižnice kot tretjega prostora, pri čemer omehčamo strogo izobraževalno vlogo knjižnice in jo uporabnikom ponudimo v preobleki domačnosti.

2.5 PRAKTIČNA URESNIČEVANJA TRETJEGA PROSTORA V SPLOŠNIH KNJIŽNICAH

Iz strateškega načrta Mestne knjižnice Ljubljana (MKL) za leta 2013–2016 (Resman, 2013) je razvidno, da je MKL sistematično razvijala prostorske in programske rešitve, ki omogočajo odprtost, domačnost, kulturno raznolikost in digitalno dostopnost. Omenjena knjižnica je največja splošna knjižnica v Sloveniji, ki aktivno deluje kot tretji prostor, torej prostor med domom in delom, kjer se ljudje srečujejo, družijo, učijo in sodelujejo. Velik poudarek strateškega načrta med leti 2013 in 2016 so posvečali prav vključevanju skupnosti, povezovanju učenja, kulture in zabave ter nevtralnosti in domačnosti prostorov.

Goriška knjižnica Franceta Bevka v svojem razvoju prav tako uresničuje koncepte tretjega prostora s prenovo prostorov, razvojem otroških in mladinskih kotičkov, povezovanjem z lokalno skupnostjo in prirejanjem kulturnih dogodkov (Podgornik, 2019). Montgomery in Miller (2011) poudarjata pomen stalnega ocenjevanja in prilagajanja knjižničnih prostorov, saj se potrebe uporabnikov hitro spreminjajo. Orodja, kot so uporabniški dnevnik, prostorski zemljevidi in intervjuji, omogočajo knjižnicam, da se razvijajo v skladu z dejanskimi potrebami skupnosti.

Na koncept tretjega prostora se že vnaprej naslanja tudi nova stavba Mariborske knjižnice Rotovž, ki je trenutno še v izgradnji, a z jasno potrjeno idejno in arhitekturno zasnovo. Projekt predvideva odprto, svetlo in sodobno knjižnico s prostori za druženje, študij, predavanja in raznolike skupnostne dogodke. Med ključnimi elementi so večnamenske dvorane, mladinski in otroški kotički, fleksibilno zasnovani prostori za neformalna srečanja ter tehnično podprta infrastruktura za digitalne dejavnosti. Knjižnica bo umeščena v središče mesta in oblikovana kot del življenja skupnosti, ne le kot prostor za izposojanje gradiva. Poseben poudarek bo namenjen dostopnosti različnim uporabniškim skupinam in spodbujanju aktivnega soustvarjanja vsebin s strani prebivalcev (Mestna občina Maribor, 2022). Projekt tako uresničuje temeljne značilnosti tretjega prostora: nevtralnost, odprtost, domačnost in družbeno povezanost.

2.6 VIRTUALNE KNJIŽNICE KOT DIGITALNI TRETJI PROSTOR

Članek avtorice Lawson (2004) razširja Oldenburgov koncept tudi na digitalna okolja. Knjižnice s spletnimi portali, forumi, svetovalnicami in dostopom do digitalnih virov ustvarjajo občutek skupnosti tudi v virtualnem prostoru, če so te storitve zasnovane empatično in uporabniško usmerjeno.

Podgornik (2019) opozarja, da v času digitalizacije knjižnice sicer ohranjajo svojo vlogo fizičnega zatočišča, vendar morajo nujno aktivno razvijati tudi digitalno pismenost. Pametna knjižnica (Šuškovič, 2023) predstavlja posodobljeno obliko tretjega prostora, ki povezuje tako digitalno kot tudi fizično komponento.

2.7 GOSTOLJUBNOST IN PARTICIPACIJA KOT TEMELJA TRETJEGA PROSTORA

Johnson in Kazmer (2011) uvajata besedno zvezo »knjižnična gostoljubnost« in poudarjata, da koncept gostoljubnosti v knjižničnem kontekstu vključuje več kot le prijaznost osebja – nanaša se na celovito izkušnjo uporabnika, ki zajema prostorsko udobje, občutek sprejetosti, možnost samostojnega gibanja in osebnega udejstvovanja v knjižnici. V članku je zagovarjana ideja, da je gostoljubna knjižnica pomembna pri zmanjševanju družbene izključenosti in pri oblikovanju knjižnice kot odprtega, tretjega prostora. Avtorja poročata, da knjižnice jemljejo navdih iz industrije gostinstva (hoteli, restavracije) in iz filozofije gostoljubnosti ter poudarjata, da morajo knjižnice ob naraščajoči konkurenci uporabnikom ponuditi več kot zgolj informacije, nuditi morajo osebno izkušnjo.

Primer avstralskega centra za rehabilitacijo poškodovanih delavcev, kjer se je knjižnica izkazala kot prostor skupnosti, orodje za redefiniranje osebe po poškodbi in kot prostor za izmenjavo osebnih zgodb, še toliko bolj spodbuja razmislek o knjižnici kot družbenem, povezovalnem prostoru, ki je bistven za oblikovanje medčloveških odnosov (Elmborg, 2011). Participacija uporabnikov v tem kontekstu je ključna. Vogrinčič Čepič (2017) in dokument Mestne knjižnice Ljubljana (Resman, 2013) predlagata soustvarjanje programov in oblikovanje prostorov s sodelovanjem uporabnikov, saj tovrsten dejaven odnos povečuje občutek pripadnosti knjižnici.

3 PRIMERI DOBRIH PRAKS V TUJINI IN V SLOVENIJI

3.1 MÉDIATHÈQUE PUZZLE DE THIONVILLE (FRANCIJA)

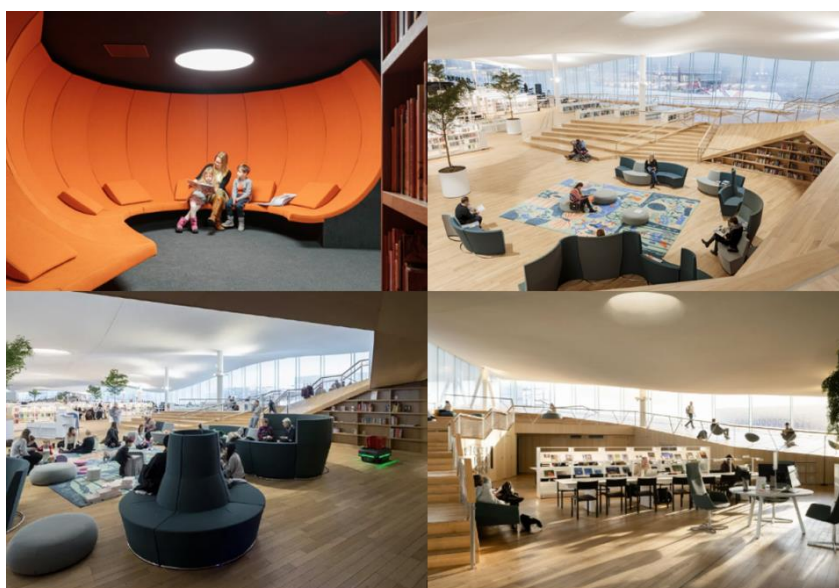
Knjižnica v francoskem Thionvillu je bila leta 2016 zgrajena z vizijo vpeljave novega modela knjižnic, ki izziva tradicionalno vlogo institucionalnega prostora. Arhitekti so zasnovali knjižnico kot tretji prostor – kraj, kjer obiskovalci postanejo aktivni ustvarjalci, ne zgolj pasivni uporabniki (Dominique Coulon & Associés, b. d.). Premišljeno načrtan prostor, ki deluje kot prelivajoči se mehurčki (*»bubbles«*), omogoča izvedbo različnih aktivnosti in ponuja uporabo ustvarjalnih koticov, glasbenega studia, kavarne z restavracijo in prostorov za umetniško udejstvovanje oz. ustvarjanje. Ti mehurčki delujejo kot nekakšni kokoni, ki uporabniku omogočajo umik in osebno izkušnjo, preplet naravnih zelenih tonov in bele notranjosti pa ustvarja kontrast med prostorsko zasnovo in mehurčki, kar bogati čutno izkušnjo (ArchDaily, 2017). Notranja arhitektura se prepleta z eksterierjem (strešni vrt, poletni bar), kar ustvarja občutek prostora, ki lebdi in se povezuje z okoljem (Architizer, 2017). Media Library je izjemen primer knjižnice kot živega in večplastnega tretjega prostora, kar ponazarja tudi Slika 1. Z arhitekturno inovativnostjo in prostorsko večnamenskostjo ter fluidnostjo omogoča uporabnikom več kot le vlogo obiskovalcev, pač pa tudi kot soustvarjalcev vsebine.

Slika 1: Knjižnica v francoskem Thionvillu (vir: Archello, b. d.)

3.2 HELSINGIN KESKUSTAKIRJASTO OODI (FINSKA)

Centralna javna knjižnica Oodi v Helsinkih, otvorjena decembra 2018, je zasnovana kot mestna dnevna soba – stoji v osrednjem delu mesta nasproti finskega parlamenta in ob javnem trgu Kansalaistori, kar simbolizira njen namen kot prostor aktivnega državljanstva, izobraževanja in demokratične participacije. Z lesenim dizajnom je zgrajena kot odprt javni prostor, namenjen druženju, učenju in ustvarjanju (Slika 2). V knjižnici najdemo otroške koticke, kavarno, razstavljalne površine, snemalne in učne prostore ter ustvarjalne prostore s 3D tiskalniki in laserskimi rezalniki. V zgornje nadstropje je umeščeno odprto bralno okolje z obilico naravne svetlobe, ki omogoča mirno študijsko izkušnjo (Oodi Helsinki Central Library, 2018). Harri Annala, zaposlen v knjižnici Oodi, o svojem delovnem okolju pove, da nova knjižnica presega koncept romantične preteklosti, v kateri so bile knjižnice dojemane kot sveti prostori – cerkve znanja. Zgrajena je bila kot nekomercialen, demokratičen prostor, ki v ospredje postavlja ljudi, ne le gradiva. Na svojih 17.250 m² hrani relativno malo – okoli 100.000 – knjig, dve tretjini obsežne zgradbe pa zavzemajo javne vsebine in storitve, tudi kino. Ključ do uspeha je bila dvajsetletna priprava, ki je vključevala lokalne prebivalce, ki so s projekti prispevali ideje za oblikovanje knjižnice, imeli možnost glasovanja o arhitekturnih rešitvah in celo soudeležbe pri oblikovanju proračuna. Tako knjižnica ni bila narejena za ljudi, temveč z njimi, kar krepi občutek lastništva in pripadnosti (Yeung, 2023).

Slika 2: Centralna javna knjižnica Oodi v Helsinkih (vir: Oodi Helsinki Central Library, 2018)

3.3 VENNESLA BIBLIOTEK OG INNBYGGERTORG (NORVEŠKA)

Zgradba združuje knjižnico, kulturni dom in javni prostor. Kot je videti na Sliki 3, so arhitekti ustvarili svetel, lesen prostor, namenjen druženju, ustvarjanju, branju in kulturnim dogodkom. Z odprtimi kavarnami, glasbenimi koticiki in odrom deluje kot lokalno stičišče skupnosti. Zasnovana je bila kot odprt javni prostor, ki se z veliko stekleno fasado in urbano ložo organsko povezuje z mestnim trgom (Helen & Hard, 2020).

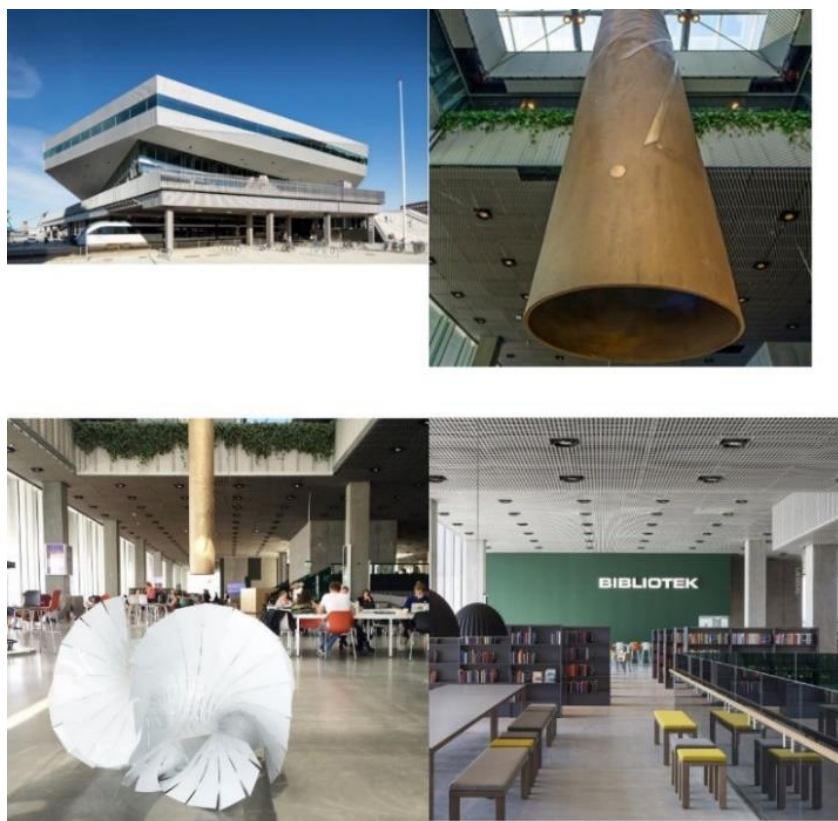

Slika 3: Knjižnica v Vennesli (vir: Helen & Hard, 2020)

3.4 DOKK1 (AARHUS, DANSKA)

Dokk1 je prepoznana kot najboljša javna knjižnica leta 2016 in je prejemnica nagrade *Public Library of the Year*, ki jo podeljuje IFLA (*International Federation of Library Associations and Institutions*). Arhitekturna zasnova z odprtimi prostori in veliko naravne svetlobe omogoča družbeno povezovanje, sreč(ev)anja, umetniške razstave, otroške koticke in kulturne dogodke. V središču knjižnice je velik atrij s panoramskim razgledom na пристanišče, vanjo pa je umeščen tudi edinstven cevni zvon (»Gongen«), ki zazvoni vsakič, ko se v mestu rodi otrok, kar predstavlja simbol življenja in skupnosti (Zorthian, 2016). V stavbi je tudi urad za meščane in

avtomatizirani podzemni parkirni sistem. Notranjost stavbe je razdeljena na več ravni z različnimi prostori, ti so literarni in medijski oddelek, otroško gledališče, prostor za delavnice, snemalni in ostali večnamenski prostori, kavarna ter igralni kotički. Interier vključuje tudi t. i. »*The Box*« – zvočno izoliran prostor – in šest tišjih študijskih sob, ki jih lahko uporabniki rezervirajo za krajše termine (Dokk1, b. d.). Na Sliki 4 je prikazana zunanost knjižnice ter del njene notranjosti, kar ponazarja, da Dokk1 uteleša novo vizijo javne knjižnice – arhitekturno drzno, funkcionalno bogato, družbeno vključujočo in okoljsko odgovorno.

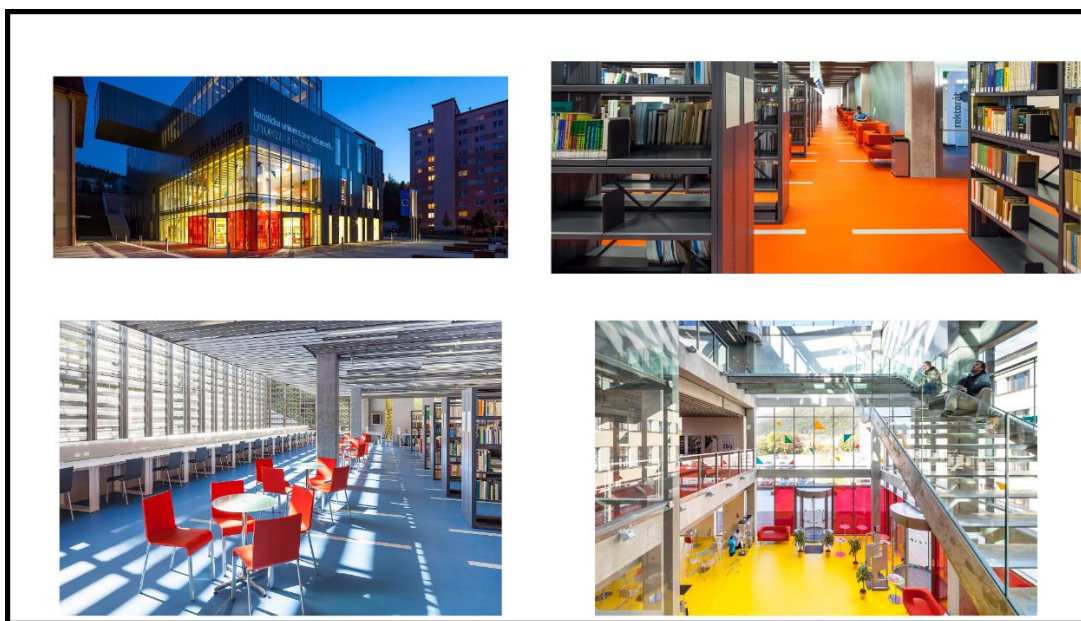

Slika 4: DOKK1, Aarhus, Danska (vir: Zorthian, 2016)

3.5 UNIVERZITNÁ KNIŽNICA KATOLÍCKEJ UNIVERZITY V RUŽOMBERKU (SLOVAŠKA)

Univerzitetna knjižnica katoliške univerze v mestu Ružomberok na Slovaškem je zgrajena kot železobetonski monolit s steklenimi predeli, zasnovana kot sodoben, odprt, multifunkcionalen prostor (Slika 5). Knjižnica deluje kot knjižnično-informacijsko, koordinacijsko in svetovalno središče, namenjeno tako akademski skupnosti (pedagoškim delavcem, študentom) kot

strokovni in širši javnosti. Je ključni člen univerzitetnega kampusa, arhitekturno in funkcionalno povezana s filozofsko fakulteto. Svetle, odprte etaže z jasnimi prehodi spodbujajo prepletanje formalnega študija in neformalnega druženja. Ob klasičnih študijskih mestih ponuja tudi tihe sobe za poglobljeno delo, skupinske učilnice za projektno sodelovanje, multimedijske in konferenčne dvorane ter klubske prostore v najvišjem nadstropju, namenjene kulturnim, družabnim in skupnostnim dejavnostim (Matúš, 2014; Univerzitná knižnica Katolíckej univerzity v Ružomberku, b. d.).

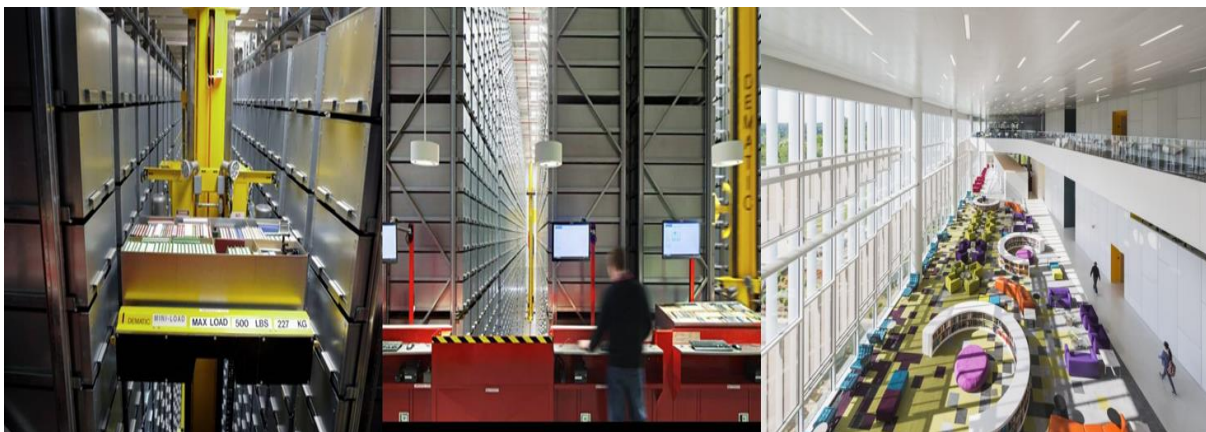

Slika 5: Univerzitetna knjižnica Katoliške univerze v Ružomberku (vir: Univerzitná knižnica Katolíckej univerzity v Ružomberku, b. d.)

3.6 JAMES B. HUNT JR. LIBRARY – NORTH CAROLINA STATE UNIVERSITY (ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE)

Knjižnica ponuja tehnološko opremljene delavnice (*»makerspace«*), prostore za avdio in video produkcijo, *»gaming«* laboratorij ter učilnico za vizualizacijo in simulacije – torej prostor za študijsko kreativno – uporabnikom omogoča 3D tiskanje, socializacijo in meddisciplinarno sodelovanje. Ena od ključnih inovacij je robotski avtomatizirani sistem za shranjevanje in iskanje gradiva v knjižnici (*bookBot*), ki omogoča shranjevanje ogromnih količin gradiva in s tem več prostora za uporabnike. Shramba *bookBot* lahko hrani do 2 milijona enot gradiva, ki ga uporabnik naroči preko spletnega kataloga, knjižnica pa gradivo dostavi v manj kot eni uri.

Uporabniki in ostali obiskovalci lahko delovanje sistema tudi spremljajo (James B. Hunt Jr. Library, 2025). Na Sliki 6 sta prikazana bookBot in odprt, prostoren interior knjižnice.

Slika 6: BookBot in notranjost James B. Hunt Jr. Library (vira: Buckshon, 2015; NC State University Libraries, b.d.)

3.7 NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA SLOVENIJE

Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani (NUK) je poznana tako kot kulturna kot tudi akademska institucija. Ponaša se z bogatimi zbirkami, študijskimi prostori in večnamenskimi dvoranami, ki so odprti javnosti. Čeprav arhitekturno klasična, NUK z obnovitvijo in razvojem (projekt NUK 2) sledi trendom tretjega prostora – zadovoljevanje skupnosti, dostopnost in prostor za intelektualno druženje (Alenzuela, 2023).

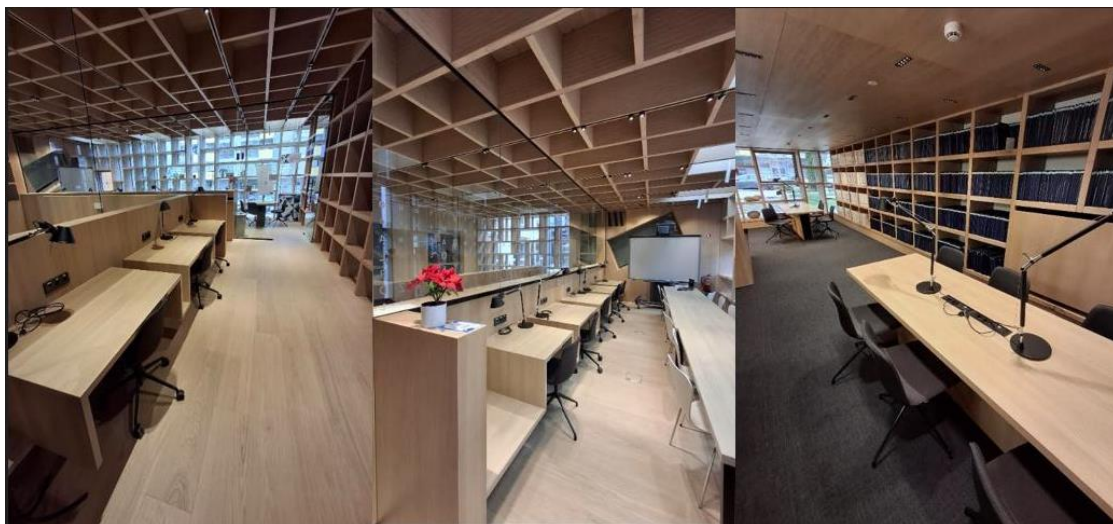
3.8 CENTRALNA EKONOMSKA KNJIŽNICA (CEK)

Osrednja akademska knjižnica Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani ponuja široko paleto storitev in prostorskih rešitev, zasnovanih za sodoben študij in povezovanje skupnosti študentov in zaposlenih. »CEKomat« je avtomatizirani paketomat, ki omogoča prevzem in vračanje knjižničnega gradiva tudi izven delovnega časa knjižnice. Knjižnica vključuje več etiketiranih prostorov znotraj sistema »StudyZones*CEK«, in sicer srednje hrupno cono za študij in druženje, tiho cono za individualno učenje, prostore z nizko hrupnostjo, primerne za skupinsko delo, projektne delavnice, zahtevnejše raziskave ter specializiran prostor za delo s podatkovnimi bazami in poslovnimi orodji. Nekateri prostori (kocke znanja) zahtevajo

predhodno rezervacijo. CEK nudi več kot le klasične knjižnične storitve – deluje kot inovativni primer tretjega prostora v akademskem kontekstu. S svojo zasnovo omogoča socialno interakcijo, dostopnost, neformalno druženje in fleksibilno učenje, hkrati pa podpira digitalno obogatene študijske prakse. Takšna integracija fizičnih in digitalnih prostorov krepi vlogo knjižnice kot odprtega in uporabniško usmerjenega prostora (Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta, b. d.).

4 KNJIŽNICA FAKULTETE ZA ZDRAVSTVENE VEDE UNIVERZE V MARIBORU

Začetki knjižnice segajo v leto 1996, takrat še kot del Visoke zdravstvene šole Univerze v Mariboru. Istega leta je knjižnica postala polnopravna članica sistema COBISS ter Biomedicinskega kroga Slovenije (Mičetić-Turk, 2003, str. 28). Zaradi uvedbe novih študijskih programov je knjižnica v letih, ki so sledila, postajala premajhna za vse več studentov, zaposlenih ter novih pristopov v študijskih procesih. Leta 2022 je s celovito prenovo in dogradnjo svojo uporabno površino povečala za skoraj trikrat (Lorber idr., 2022) in z obilico lesa ustvarja občutek toplote in domačnosti. Poleg številnih čitalniških sedežev, čitalnice v pritličju in na galeriji (Slika 7) uporabnikom nudi še prostore konferenčne sobe ter kotiček za sproščanje z vrečami za sedenje, pobarvankami za odrasle ter družabnimi igrami (Slika 8).

Slika 7: Čitalnica na galeriji ter v pritličju (foto: Rožman Bogovac)

Slika 8: Kotiček za sproščanje (foto: Rožman Bogovac)

Knjižnica hrani zlasti strokovno in znanstveno literaturo s področja zdravstvene nege, medicine, bioinformatike, družbenih ved ter managementa (Slika 9), zaposleni strokovni delavci pa nudijo podporo znanstvenoraziskovalnemu ter pedagoškemu delu (Pajnkihar, 2013). Na voljo je 40 čitalniških sedežev ter 6 stacionarnih računalnikov. Na vseh stopnjah študija FZV UM je vpisanih 665 študentov, v knjižnico pa je vključenih 625 aktivnih članov, od tega 46 visokošolskih učiteljev, asistentov in raziskovalcev.³

Slika 9: Knjižna zbirka FZV UM (foto: Rožman Bogovac)

³ Stanje na dan 31. 12. 2024.

V okviru oddaje *Ambienti* je bila knjižnica opisana kot gnezdo, navdihujoče z obiljem lesa, saj predstavlja neobičajen leseni paviljon, ki je rezultat prenove starega dvorišča med tremi stavbami fakultete (Marin, 2023). Prostorski ambient je zasnovan kot knjižna omara, kjer so regali hkrati konstrukcijski nosilci in vir naravne osvetlitve, kar ustvarja občutek domačnosti in bivalnega ugodja (Odperte hiše Slovenije, b. d.). Nekdanja dekanica fakultete, Majda Pajnkihar, je povedala, da nova knjižnica študentom predstavlja prostor, » [...] kjer se lahko po zaključenem dopoldanskem delu v kliničnem okolju pripravljajo na popoldanski pedagoški proces na fakulteti in se družijo v prijetnem prostoru [...]«. (Lorber idr., 2022, str. 89). Izpostavila je tudi pomen prostorov knjižnice za visokošolske učitelje, kjer se lahko tako pripravljajo na pedagoško delo kot tudi družijo. Aktualna dekanica, Mateja Lorber, pa je poudarila, da » [...] čeprav se krepi pomen digitalnih vsebin in komunikacij, je prav fizični prostor tisti, ki omogoča socializacijo, druženje generacij in kakovostno preživljanje prostega časa uporabnikov.« (Lorber idr., 2022, str. 89).

5 RAZISKAVA

Namen raziskave je bil preučiti, kako uporabniki FZV UM doživljajo knjižnico kot tretji prostor, ter ugotoviti, kateri dejavniki najbolj vplivajo na njihovo zadovoljstvo in uporabo knjižničnih storitev. Raziskava je temeljila na kombinaciji kvantitativnega in kvalitativnega pristopa, s čimer smo želeli pridobiti tako širok pregled kot poglobljen vpogled v izkušnje uporabnikov.

5.1 METODOLOGIJA

Raziskava je bila izvedena z uporabo dveh dopolnjujočih se metod: spletnega anketnega vprašalnika in polstrukturiranih intervjujev. Anketa, ki jo je izpolnilo šestdeset (60) udeležencev, je omogočila zbiranje podatkov od širšega kroga uporabnikov, med katerimi sta bili približno dve tretjini študentov (39 anketirancev), tretjina pa drugih uporabnikov (21 anketirancev). Polstrukturirani intervjuji, ki so zajeli petnajst (15) rednih uporabnikov knjižnice, so zagotovili poglobljene vpogled v njihove izkušnje in stališča, pri čemer je bila struktura udeležencev podobna – natanko dve tretjini so predstavljali študenti (10 intervjuvancev), tretjino pa ostali uporabniki (5 intervjuvancev). Potrebno je poudariti, da vsi

udeleženci raziskave niso odgovorili na vsa zastavljena vprašanja, zato se število veljavnih odgovorov pri posameznih vprašanjih lahko razlikuje od skupnega števila udeležencev. Navedeno smo upoštevali pri interpretaciji rezultatov.

Anketni vprašalnik (Priloga 1) je bil pripravljen v digitalni obliki in je vseboval kombinacijo zaprtih vprašanj, ocenjevalnih lestvic in nekaj odprtih vprašanj za predloge ter komentarje⁴.

Anketa je bila na spletu objavljena 2. junija 2025 in aktivna do 30. junija 2025. K sodelovanju smo povabili 56 študentov⁵ in 25 ostalih uporabnikov⁶, izpolnjene anketne vprašalnike pa prejeli od 39 študentov⁷ in 21 ostalih uporabnikov⁸, kar predstavlja 74,07 % vseh povabljenih.

Vprašanja so bila razdeljena v tematske sklope:

- demografski podatki in vloga/status anketirancev,
- pogostost in namen uporabe knjižnice,
- ocena knjižnice kot tretjega prostora,
- splošno zadovoljstvo in predlogi za izboljšave.

Uporabljena je bila Likertova lestvica, ki je omogočala ocenjevanje posameznih vidikov knjižnice od »sploh se ne strinjam« do »popolnoma se strinjam«, ter nominalne možnosti odgovora (npr. da/ne). Podatki so bili analizirani s pomočjo opisne statistike, deleži pa predstavljeni v grafični obliki. Pri določenih vprašanjih je bilo možnih več odgovorov, kar je ustrezno razvidno tudi pri odstotnih deležih.

⁴ Pri določenih vprašanjih so lahko udeleženci izbrali več odgovorov, kar se odraža tudi v odstotnih deležih.

⁵ Knjižnica FZV UM ima 579 aktivnih članov, ki niso visokošolski učitelji, asistenti ali raziskovalci; večino teh članov predstavljajo študenti, ni pa mogoče z gotovostjo trditi, da so prav vsi študenti. Od teh smo k izpolnjevanju ankete povabili 56 članov, kar predstavlja 9,67 %.

⁶ Knjižnica FZV UM ima 46 aktivnih članov, ki so visokošolski učitelji, asistenti ter raziskovalci. Od teh smo k izpolnjevanju ankete povabili 25 članov, kar predstavlja 54,35 %.

⁷ Knjižnica FZV UM ima 579 aktivnih članov, ki niso visokošolski učitelji, asistenti ali raziskovalci; večino teh članov predstavljajo študenti, ni pa mogoče z gotovostjo trditi, da so prav vsi študenti. Od teh smo prejeli 39 izpolnjenih anketnih vprašalnikov, kar predstavlja 6,74 %.

⁸ Knjižnica FZV UM ima 46 aktivnih članov, ki so visokošolski učitelji, asistenti ter raziskovalci. Od teh smo prejeli 21 izpolnjenih anketnih vprašalnikov, kar predstavlja 45,65 %.

Polstrukturirani intervjuji (Priloga 2) so bili izvedeni z namenom, da se poglobljeno razišče percepcija knjižnice kot tretjega prostora. Tudi intervju je bil objavljen na spletu in aktiven od 2. do 30. junija 2025. Vprašanja so pokrivala naslednja področja:

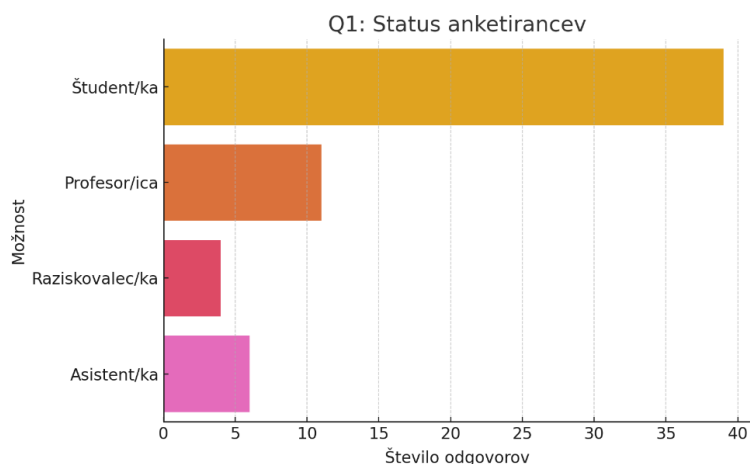
- osebne navade in pogostost obiskovanja knjižnice,
- razlogi za obisk,
- ocena prijaznosti in dostopnosti knjižničnih prostorov,
- pomen knjižnice za študij, prosti čas in socialne stike,
- predlogi za izboljšave.

Polstrukturirana narava intervjujev je omogočila, da so udeleženci prosto izražali mnenja, postavljanje dodatnih vprašanj pa zaradi spletne izvedbe ni bilo mogoče. Zapisniki intervjujev so bili kodirani po tematskih sklopih, kar je omogočilo sintezo ugotovitev in njihovo primerjavo z rezultati ankete.

6 REZULTATI RAZISKAVE

6.1 UPORABA KNJIŽNICE

Rezultati raziskave kažejo, da je bilo med anketiranci največ študentov (65 %), sledijo visokošolski učitelji (18 %) in asistenti (10 %) ter raziskovalci (7 %), kar je razvidno iz Grafikona 1.

Grafikon 1: Status anketirancev

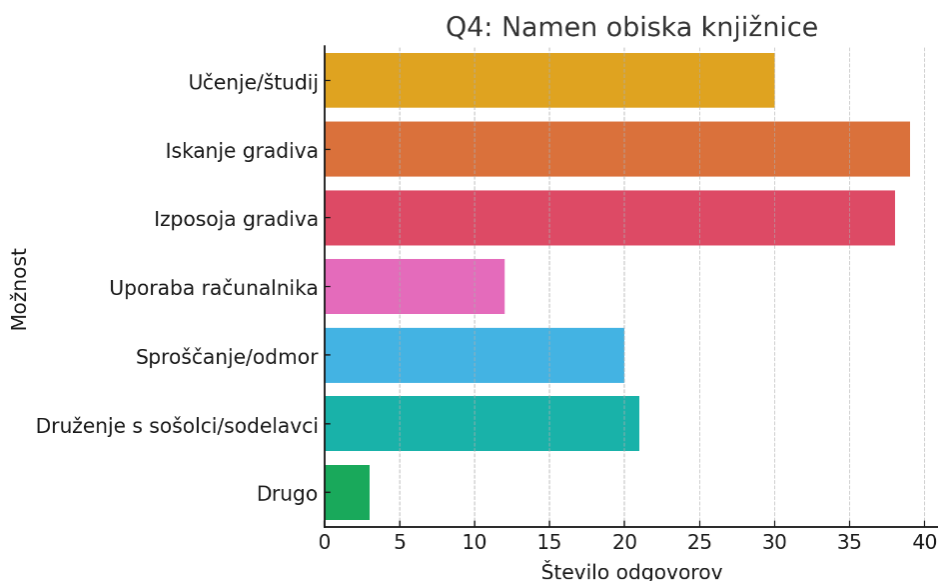
Kot je mogoče razbrati iz Grafikona 2, večina anketiranih uporabnikov knjižnico obišče večkrat mesečno – 9 večkrat na teden, 12 enkrat na teden ter 22 anketiranih uporabnikov dva- do trikrat mesečno – predvsem zaradi izposoje gradiva in uporabe prostorov za učenje. Intervjuji potrjujejo, da knjižnica pogosto služi kot miren prostor za študij, še posebej v izpitnem obdobju.

Grafikon 2: Pogostost obiskovanja knjižnice

6.2 NAMEN UPORABE KNJIŽNICE

Najpogostejša razloga za obisk knjižnice med anketiranimi uporabniki sta iskanje gradiva (70 %) in izposoja gradiva (68 %), sledita učenje ali študij (54 %) ter druženje s sošolci ali sodelavci (37 %). Nekaj manj anketiranih uporabnikov knjižnico obišče zaradi sproščanja oziroma odmora (36 %) in uporabe računalnika (23 %), medtem ko so drugi razlogi redkejši (5 %). Pri vprašanju je bilo možnih več odgovorov. Namen obiska knjižnice je prikazan v Grafikonu 3.

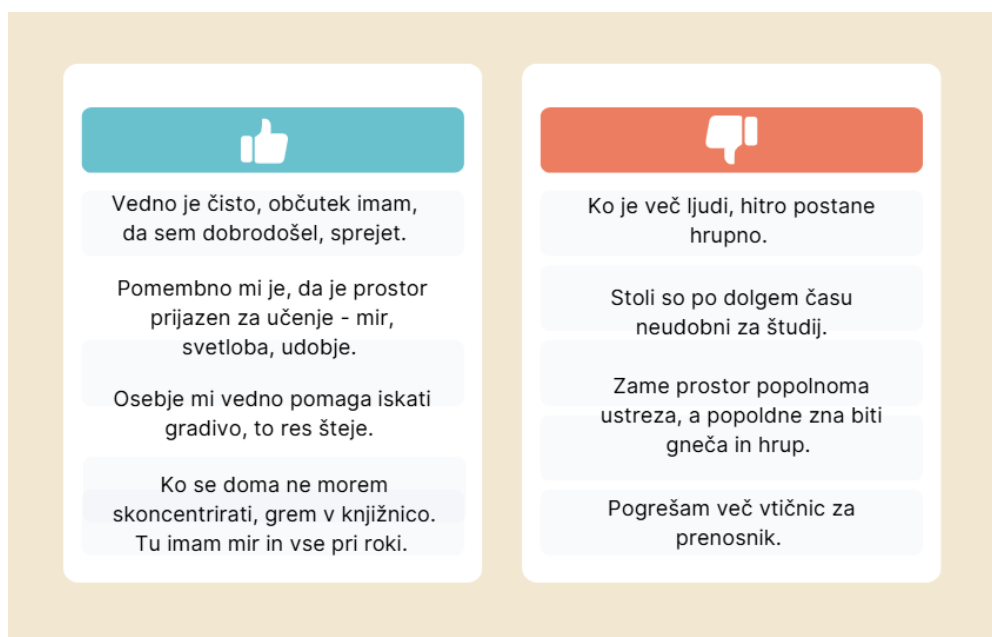

Grafikon 3: Namen obiska knjižnice

Pozitivni vidiki, ki jih izpostavlja 83 % anketiranih uporabnikov knjižnice, so mirno in tiho okolje (razpoložljivost tišjih con), udobje knjižnice in njena oprema (razporeditev pohištva; dostop do elektrike ter Wi-Fi) ter občutek prijetnosti, sprejetosti in sproščenosti v knjižnici. Delež pozitivnih vidikov izhaja iz sinteze odgovorov na tri vprašanja ankete (Priloga 1). Pri vprašanjih 5 ter 7 so bili kot pozitivni interpretirani odgovori z ocenama 4 in 5 na Likertovi lestvici, pri vprašanju 9 pa je bil kot pozitiven upoštevan odgovor »zelo«. Na tej osnovi je bil izračunan skupni delež uporabnikov, ki knjižnico doživljajo skozi pozitivne vidike.

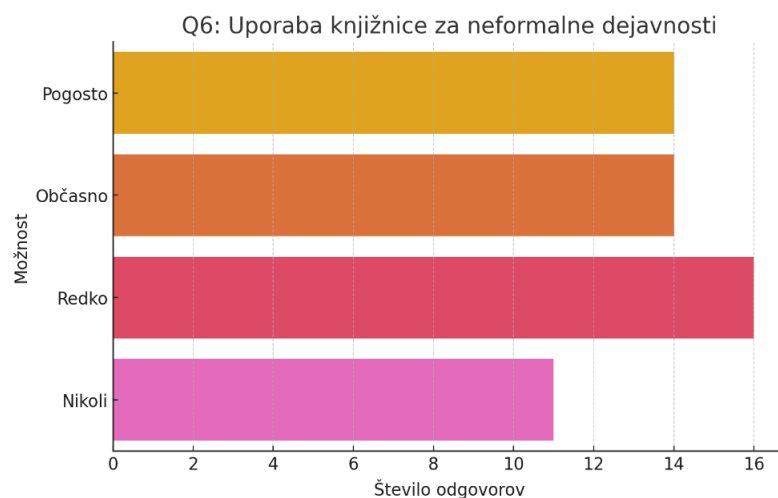
Kot pomanjkljivosti anketirani uporabniki navajajo pomanjkanje zadostnega števila električnih vtičnic (3 %), neudobje ergonomskih stolov pri računalniških mizah (8 %), trije anketirani uporabniki (5 %) pa so izpostavili pomanjkanje tišine za individualno delo, kadar je v knjižnici gneča zaradi seminarskega dela. Delež negativnih vidikov je bil izračunan na podlagi odgovorov z nižjimi ocenami na lestvici (1, 2 in 3 pri vprašanju 7) ter individualiziranih komentarjev pri 8. vprašanju (Priloga 1).

Pozitivne in negativne vidike dopolnjujejo tudi odgovori intervjuvanih uporabnikov na vprašanji številka 4 in 5 intervjuja (Priloga 2). Na Sliki 10 so prikazani štirje izbrani pozitivni komentarji ter štirje izbrani komentarji, ki izpostavljajo pomanjkljivosti pri uporabi knjižnice kot študijskega prostora oz. prostora za izvajanje pedagoškega dela.

Slika 10: Pozitivni in negativni vidiki uporabe knjižnice (mnenja uporabnikov)

Za neformalne dejavnosti knjižnico pogosto ali občasno uporablja dobra polovica vseh anketiranih uporabnikov oz. 51 % (Grafikon 4).⁹ Tudi odgovori intervjuvanih uporabnikov potrjujejo, da knjižnica poleg svoje osnovne informacijske funkcije služi tudi kot prostor za osebno sprostitev in neformalno druženje, saj je na vprašanje, ali knjižnico doživljajo kot prostor, v katerem se lahko sprostijo, družijo ali neformalno sodelujejo s sošolci oz. sodelavci z »DA« odgovorilo vseh 15 intervjuvanih uporabnikov.

Grafikon 4: Uporaba knjižnice za neformalne dejavnosti

⁹ Na anketno vprašanje št. 6 (priloga 1) je odgovorilo le 55 anketiranih uporabnikov.

6.3 DOŽIVLJANJE KNJIŽNICE KOT TRETJEGA PROSTORA

Intervjuvani uporabniki tretji prostor razumejo kot vmesni, nevtralen prostor med domom in študijem, ki jim služi tudi za sprostitev in neformalno interakcijo. Na Sliki 11 so prikazani štirje izbrani odgovori na 7. vprašanje intervjuja (Priloga 2), ki kažejo na dožemanje intervjuvanih uporabnikov knjižnice kot tretjega prostora.

Slika 11: Mnenja intervjuvanih uporabnikov o knjižnici kot tretjem prostoru

Pri vprašanjih, ki sta se nanašali na vsečnost kotička s pobarvankami in družabnimi igrami¹⁰, rezultati presenetljivo kažejo, da četrtina anketiranih uporabnikov (25 %) ¹¹ tega kotička ne uporablja ali zanj sploh ne ve. Med anketiranimi uporabniki, ki kotiček poznajo, pa ga 67 % ocenjuje kot vsečnega ¹². Osem anketiranih uporabnikov je izrazilo željo po večji izbiri

¹⁰ Vprašnji št. 12 in 13 priloge 1. Ker se vprašnji nanašata na sorodno tematiko, smo ju pri interpretaciji obravnavali skupaj.

¹¹ Rezultati pri vprašanjih št. 12 in 13 priloge 1 izkazujejo skladnost, saj je v obeh primerih enako število anketirancev izbralo odgovor »ga ne uporabljam« oz. »jih ne uporabljam oz. ne vem, da se nahajajo v knjižnici«.

¹² Rezultati pri vprašanjih št. 12 in 13 priloge 1 izkazujejo popolno skladnost, saj je v obeh primerih enako število anketirancev izbralo odgovor »zelo«.

družabnih iger, pri čemer so predlagali *Scrablle*, *Človek ne jezi se* in *spomin* ter na splošno igre, ki bi omogočile sproščen stik med študenti.

6.4 ZADOVOLJSTVO IN PREDLOGI

Velika večina anketiranih uporabnikov (92 %) je zadovoljnih s storitvami knjižnice, saj predlogov za izboljšanje bodisi niso podali bodisi so odgovorili, da izboljšave niso potrebne. 8 % anketiranih uporabnikov izpostavlja potrebo po več udobnih sedežih, bolj izrazitih sprostitev kotičkih ter več električnih vtičnicah.

Predlogi za izboljšave se nanašajo predvsem na večje prostorske zmogljivosti in dodatne storitve, kot so posebni prostori za skupinsko delo in ponudbo dogodkov za študente, npr. ustvarjalne delavnice, pogovorni večeri, strokovni klepeti ter srečanja s strokovnjaki ali bivšimi diplomanti. Na Sliki 12 je prikazanih nekaj konkretnih predlogov tako anketiranih kot intervjuvanih uporabnikov glede novih storitev in aktivnosti, ki bi jih knjižnica lahko ponudila.

Slika 12: Predlogi anketiranih in intervjuvanih uporabnikov za izboljšave

7 RAZPRAVA IN ZAKLJUČKI

Knjižnica kot tretji prostor ni le arhitekturni ali funkcionalni koncept, temveč globok družbeni fenomen. V dobi individualizacije, digitalizacije in komercializacije javnih prostorov predstavljajo knjižnice eno redkih dostopnih, nevtrálnih, varnih in povezovalnih okolij. Z

razumevanjem in nadgradnjo koncepta tretjega prostora – tako v fizičnem kot digitalnem okolju – lahko knjižnice postanejo ključni akterji sodobne družbene infrastrukture, ki bodo omogočale demokratično participacijo, vseživljenjsko učenje in grajenje skupnosti.

Raziskava je podala odgovor na prvo raziskovalno vprašanje, ki se nanaša na pogostost uporabe knjižnice FZV UM ter namene, zaradi katerih jo uporabniki obiskujejo. Rezultati ankete in intervjujev kažejo, da uporabniki knjižnico še vedno primarno dojemajo kot študijski prostor, s čimer smo hipotezo H1 potrdili. Najpogostejši razlogi za obisk knjižnice so iskanje gradiva, izposoja in učenje (študij), kar potrjuje tradicionalno vlogo univerzitetne knjižnice kot podporne institucije v procesu izobraževanja. Odgovori intervjuvanih in anketiranih študentov dodatno kažejo, da jim knjižnica služi kot miren nadomestek študijskega prostora doma, zlasti v času izpitov. Obenem raziskava potrjuje, da knjižnica presega zgolj funkcijo akademskega vira. Velika večina uporabnikov jo zaznava kot prijeten, varen in dostopen prostor.

Odgovori na drugo raziskovalno vprašanje o pričakovanjih glede knjižničnega prostora in morebitnega pomanjkanja vsebine v kontekstu knjižnice kot tretjega prostora povedo, da več kot polovica anketiranih uporabnikov knjižnico uporablja tudi za neformalne dejavnosti – za sprostitev, druženje in sodelovanje pri seminarskem delu – kar pomeni, da knjižnica izpolnjuje ključne značilnosti tretjega prostora, obenem pa v raziskavo vključeni uporabniki pogrešajo več prostorov za skupinsko delo, boljšo zvočno izolacijo, več udobnih sedežev, električnih vtičnic in bogatejšo ponudbo sprostitev in družabnih vsebin. To se ujema s sodobnimi trendi univerzitetnih knjižnic, ki poudarjajo fleksibilnost prostorov in večjo vključenost uporabnikov v oblikovanje storitev. V tujini knjižnice, kot sta npr. James B. Hunt Jr. Library (ZDA) in Dokk1 (Danska), uspešno združujejo akademsko podporo, inovativne digitalne rešitve in funkcijo odprtega družbenega prostora, kar lahko služi kot navdih tudi za knjižnico FZV UM.

Z opravljeno raziskavo smo potrdili tudi hipotezo H2, saj smo ugotovili, da uporabniki, ki knjižnico pogosteje obiskujejo, tudi močnejše prepoznavajo njen pomen v kontekstu tretjega prostora. Ta ugotovitev se nanaša tudi na tretje raziskovalno vprašanje o tem, kako uporabniki doživljajo knjižnico kot prostor za študij in socialno interakcijo. Rezultati potrjujejo njeno dvojno funkcijo – akademsko vlogo ter vlogo podpornice pri neformalnih dejavnostih, kot so druženje, sprostitev ali sodelovanje pri seminarskem delu.

Raziskava je pokazala, da obstajajo določene razlike v dojemanju knjižnice med študenti in drugimi uporabniki. Študenti knjižnico v večji meri vidijo tudi kot prostor socialnih interakcij in sprostitev, medtem ko jo visokošolski učitelji, raziskovalci in asistenti večinoma uporabljajo za strokovno delo in dostop do virov. Potrditev hipoteze H3 kaže, da knjižnica opravlja večplastno vlogo in pri tem zadovoljuje različne potrebe svojih uporabniških skupin.

Rezultati raziskave potrjujejo, da knjižnica FZV UM v veliki meri izpolnjuje funkcije tretjega prostora, kot jih opredeljujejo številne strokovne in znanstvene raziskave v bibliotekarskem kontekstu. Visoki deleži zadovoljstva z vidiki, kot sta občutek sprejetosti in varnosti, dostopnost in odprtost za vse uporabnike, potrjujejo, da knjižnica deluje kot nevtrarno, vključujoče in domače okolje. Knjižnica tako opravlja dvojno funkcijo – je študijski in informacijski prostor, ki nudi dobre pogoje za učenje, dostop do virov in literature ter je hkrati tudi socialni in skupnostni prostor, ki omogoča sprostitev, neformalne stike in sodelovanje. Za dolgoročno ohranjanje in krepitev te vloge bo morala knjižnica proaktivno vlagati v prostorsko prilagodljivost, npr. v sobe za skupinsko delo in sprostivne kotičke, tehnološko podporo in digitalne storitve, participativno vključevanje uporabnikov pri oblikovanju storitev ter v dodatne vsebine, ki spodbujajo neformalno učenje in povezovanje (npr. delavnice, družabne igre in dogodke za študente).

Skupno lahko zaključimo, da knjižnica FZV UM že danes uspešno deluje kot tretji prostor, vendar ima še pomemben potencial, da se s premišljenim razvojem in inovativnimi pristopi še bolj uveljavi kot osrednje stičišče znanja, študija in skupnosti.

8 NAVEDENI VIRI IN LITERATURA

- Aabø, S. in Audunson, R. (2012). Use of library space and the library as place. *Library & Information Science Research*, 34(2), 138–149.
- Aabø, S., Audunson, R. in Varheim, A. (2010). How do public libraries function as meeting places? *Library & Information Science Research*, 32(1), 16–26.
- Alenzuela, R. (2023). National and university library of Slovenia in Ljubljana: a symbol of Slovenia's rich intellectual heritage and commitment to education. *International Leads*, 37(2), 1–3.

- ArchDaily. (6. 2. 2017). *Media library [third-place] in Thionville / Dominique Coulon & associés*. <https://www.archdaily.com/804682/media-library-third-place-in-thionville-dominique-coulon-and-associés?>
- Archello. (b. d.). *Media library [third-place] in Thionville*.
<https://archello.com/project/media-library-third-place-in-thionville>
- Architizer. (6. 2. 2017). *Media library [third-place]. Thionville, France*.
<https://architizer.com/projects/media-library-third-place/>
- Buckshon, M. (29. 4. 2015). *James B. Hunt Jr. Library receives Architizer A+ award*.
<https://www.ncconstructionnews.com/james-b-hunt-jr-library-receives-architizer-a-award/>
- DiPrince, E., Wilson, A., Karafit, C., Bryant, A. in Springer, C. (2016). Don't panic! Managing library anxiety with a library survival guide. *Reference & User Services Quarterly*, 55(4), 283–292.
- Dokk1. (b. d.). *Bibliotek*. <https://www.dokk1.dk/bibliotek>
- Dominique Coulon & Associés. (b. d.). *Thionville 2016. Media library [third-place]*.
<https://coulon-architecte.fr/projet/558/thionville?com>
- Elmborg, J. K. (2011). Libraries as the spaces between us: recognizing and valuing the third space. *Reference & User Services Quarterly*, 50(4), 338–350.
- Forrest, C. in Hinchliffe, L. J. (2005). Beyond classroom construction and design: formulating a vision for learning spaces in libraries. *Reference & User Services Quarterly*, 44(4), 296–300.
- Helen & Hard. (18. 3. 2020). *Vennesla library. Creating an inviting, generous and sustainable library*. <https://helenhard.no/work/vennesla-library/>
- James B. Hunt Jr. Library. (1. 9. 2025). V *Wikipedia: the free encyclopedia*.
https://en.wikipedia.org/wiki/James_B._Hunt_Jr._Library
- Johnson, E. D. M. in Kazmer, M. M. (2011). Library hospitality: some preliminary considerations. *The Library Quarterly: Information, Community, Policy*, 81(4), 383–403.
- Lawson, K. (2004). Libraries in the United States as traditional and virtual »third places«. *New Library World*, 105(3–4), 125–130.
- Lorber, M., Pajnkihar, M. in Balun, N. (2022). Svečana otvoritev prenovljene knjižnice Univerze v Mariboru, Fakultete za zdravstvene vede. *Utrip*, 30(6), 88–89.

Marin, J. (14. 10. 2023). *Knjižnica kot gnezdo, ki navdušuje z obiljem lesa*.

<https://www.tvambienti.si/15/10/2023/knjiznica-kot-gnezdo-ki-navdusuje-z-obiljem-lesa/>

Matúš, D. (2014). *Univerzitná knižnica Katolíckej univerzity v Ružomberku*. Verbum – Vydavateľstvo KU.

Mestna občina Maribor. (28. 2. 2022). *Center Rotovž inovativni center usmerjen k promociji knjige, izobraževanja, kulture in digitalizacije*. <https://maribor.si/projekti/center-rotovz-inovativni-center-usmerjen-k-promociji-knjige-izobrazevanja-kulture-in-digitalizacije/#:~:text=Center%20Rotov%C5%BE%20Inovativni%20center%20usmerjen%20k%20promociji%20knjige%2C,prostor%2C%20kjer%20se%20bodo%20preplatale%20razli%C4%8Dne%20kulturne%20vsebine>.

Mičetić-Turk, D. (ur.). (2003). *Visoka zdravstvena šola: 10 let: 1993–2003*. Univerza v Mariboru, Visoka zdravstvena šola.

Montgomery, S. E. in Miller, J. (2011). The third place: the library as collaborative and community space in a time of fiscal restraint. *College & Undergraduate Libraries*, 18(2–3), 228–238.

Narodna in univerzitetna knjižnica. (b. d.). *Zgodovina NUK*. <https://www.nuk.uni-lj.si/nuk/zgodovina-nuk>

NC State University Libraries. (b. d.). *Robot Alley*. <https://www.lib.ncsu.edu/spaces/robot-alley>

Odpрте hiše Slovenije. (b. d.). *Knjižnica Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Mariboru*. <https://odprtehiseslovenije.org/objekt/knjiznica-fakultete-za-zdravstvene-vede-univerze-v-mariboru/>

Oldenburg, R. (1989). *The great good place: cafés, coffee shops, community centers, beauty parlors, general stores, bars, hangouts, and how they get you through the day*. Paragon House.

Oldenburg, R. (1999). *The great good place: cafés, coffee shops, bookstores, bars, hair salons, and other hangouts at the heart of a community*. Marlowe & Company.

Oldenburg, R. in Christensen, K. (21. 3. 2025). *Third places, true citizen spaces*. The UNESCO Curier. <https://courier.unesco.org/en/articles/third-places-true-citizen-spaces>

Oodi Helsinki Central Library. (17. 4. 2018). *Oodi's architecture*. <https://oodihelsinki.fi/en/what-is-oodi/architecture/>

- Pajnkihar, M., Šoštar-Turk, S. in Lahe, M. (2013). *20 let Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Mariboru: zbornik*. Univerza v Mariboru, Fakulteta za zdravstvene vede.
- Podgornik, V. (2019). Pomen knjižnice kot javnega prostora – knjižnica kot »tretji prostor«: primer Goriške knjižnice Franceta Bevka Nova Gorica. *Knjižnica*, 63(1-2), 345–365.
- Resman, S. (ur.). (2013). *Poti do storitev prihodnosti. Strateški načrt 2013–2016*. Mestna knjižnica, Grafika 3000. https://www.mklj.si/wp-content/uploads/2021/04/Promo_SN-2013-16.pdf
- Slovar slovenskega knjižnega jezika* (2., dopolnjena in prenovljena izd.). (2014). Založba ZRC, Znanstvenoraziskovalni center SAZU. www.fran.si
- Šuškovič, Š. (2023). *Pametna knjižnica*. [Diplomsko delo]. Univerza v Mariboru, Fakulteta za organizacijske vede. <https://dk.um.si/IzpisGradiva.php?id=85994>
- Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta. (b. d.). *Prostori*CEK*. <https://www.ef.uni-lj.si/cek/knjiznicacek/prostoricek>
- Univerzitná knižnica Katolíckej univerzity v Ružomberku. (b. d.). *O knižnici*. <https://www.ku.sk/katolicka-univerzita-v-ruzomberku/univerzitna-kniznica/>
- Vogrinčič Čepič, A. (2017). Knjižnica kot (tretji) prostor: družbeni učinki prostorskih praks: problematizacija koncepta ob primerjavi izposojevalnih knjižnic 18. stoletja in sodobnih javnih knjižnic. *Keria*, 19(1), 57–80.
- Waters, B. A. (2023). Fostering community: the library as a third space and the effect of social capital on the flow of information among law students. *Legal Reference Services Quarterly*, 42(1–2), 120–128.
- Yeung, P. (12. 1. 2023) *Helsinki built a library that brings a whole city together*. <https://nextcity.org/urbanist-news/helsinki-built-a-library-that-brings-a-whole-city-together>
- Zheng, Z., Zeng, M, Huang, W. in Sun, N. (2024). The influence of university library environment on student interactions and college students' learning engagement. *Humanities and Social Sciences Communications*, 11(1), 385.
- Zorthian, J. (19. 8. 2016). *Look inside the most cutting-edge public library in the world*. Time. <https://time.com/4458185/denmark-library-cutting-edge-dokk1/>

PRILOGE

PRILOGA 1: ANKETA

Knjižnica UM FZV - dojemanje uporabnikov

Spoštovani,

v okviru pisanja specialistične naloge za bibliotekarski izpit vas vabim k sodelovanju v raziskavi, katere namen je raziskati, kako študenti in profesorji Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Mariboru dojemajo knjižnico kot prostor za študij in kot t. i. »tretji prostor« – torej prostor, ki poleg dela in študija omogoča tudi druženje, sprostitvev in neformalno interakcijo. Vprašalnik je anonimen, izpolnjevanje vam bo vzelo približno 7–10 minut.

Hvala za vaš čas in sodelovanje!

Q1 - Status:

☐ Študent/ka

☐ Profesor/ica

☐ Raziskovalec/ka

☐ Asistent/ka

Q2 - Spol:

☐ Moški

☐ Ženska

☐ Ne želim odgovoriti

Q3 - Kako pogosto obiskujete knjižnico na fakulteti?

☐ Večkrat tedensko

☐ Enkrat tedensko

☐ Dva- do trikrat mesečno

☐ Redko (manj kot enkrat mesečno)

☐ Nikoli

Q4 - Za katere namene obiščete knjižnico?

Možnih je več odgovorov

☐ Učenje/študij

☐ Iskanje gradiva (knjige, članki, e-viri ...)

☐ Izposoja gradiva

☐ Uporaba računalnika

☐ Sproščanje/odmor

☐ Druženje s sošolci/sodelavci

☐ Drugo:

Q5 - Kako ocenjujete knjižnico kot prostor za študij (1 = zelo slabo, 5 = odlično)?

- ☐ 1
☐ 2
☐ 3
☐ 4
☐ 5

Q6 - Kako pogosto uporabljate knjižnico kot prostor za neformalne dejavnosti (sproščanje, druženje, sodelovanje ipd.)?

- ☐ Pogosto
☐ Občasno
☐ Redko
☐ Nikoli

Q7 - Z znakom "+" ocenite naslednje vidike knjižničnega prostora (1 = zelo nezadovoljiv, 5 = zelo zadovoljiv)

	1	2	3	4	5
Udobje prostora					
Razporeditev pohištva					
Dostop do elektrike / Wi-Fi					
Razpoložljivost tišjih con					
Čistost in urejenost					

Q8 - Kaj v knjižnici najbolj pogrešate (npr. več svetlobe, boljše sedenje ipd.)?

Q9 - V kolikšni meri se v knjižnici počutite prijetno, sprejeto in sproščeno?

- ☐ Zelo
☐ Malo
☐ Se ne počutim, kot zgoraj naštet

Q10 - Ali knjižnico dojemate kot prostor, kjer lahko prihaja do spontanij srečanj, sodelovanja in druženja?

- ☐ Da
☐ Ne
☐ Deloma

Q19_2 - Ali knjižnico primarno dojemate kot prostor za študij ali kot prostor za sproščanje in druženje?

- ☐ Kot prostor za študij
☐ Kot prostor za sproščanje in druženje
☐ Oboje

Q11 - Katere dejavnosti ali vsebine bi po vašem mnenju dodatno prispevale k temu, da bi knjižnica bolje izpolnjevala funkcijo "tretjega prostora"?

Q12 - Kako vam je všeč "kotiček za sproščanje" s pobarvankami za odrasle?

- ☐ Zelo
☐ Deloma
☐ Ni mi všeč
☐ Ga ne uporabljam

Q13 - Kako vam je všeč nabor družabnih iger Študentskega sveta UM FZV?

- ☐ Zelo
☐ Deloma
☐ Ni mi všeč
☐ Jih ne uporabljam oz. ne vem, da se nahajajo v knjižnici

Q14 - Bi želeli, da bi bilo v prostorih knjižnice na voljo več družabnih iger?

- ☐ Da
☐ Ne
☐ Mi je vseeno

Q15 - V kolikor je vaš odgovor na prejšnje vprašanje "da", prosim, predlagajte, katere družabne igre bi želeli.

Knjižnica UM FZV - dojemanje uporabnikov

Q16 - Ali imate predloge za izboljšanje knjižnice kot prostora za študij in/ali tretjega prostora?

Q17 - Kateri od naslednjih elementov bi se vam zdel v knjižnici še posebej koristen?

Možnih je več odgovorov

- ☐ Cona za sprostitve (npr. kavči ipd.)
- ☐ Dogodki / tematska srečanja
- ☐ Več naravne svetlobe
- ☐ Sproščujoča glasba
- ☐ Drugo:

PRILOGA 2: INTERVJU

Knjižnica UM FZV - intervju

Q1 - Status:

- ☐ Študent/ka
☐ Profesor/ica
☐ Asistent/ka
☐ Raziskovalec/ka

Q2 - Kako bi opisali svoje tipično doživetje ob obisku knjižnice (kaj vam najprej pride na misel)?

Q3 - Kaj vam je v knjižnici najbolj pomembno in zakaj?

Q4 - Kako trenutni knjižnični prostor ustreza vašim študijskim ali raziskovalnim potrebam (npr. kakšna je vaša izkušnja z vidika tišine, opreme, svetlobe, dostopnosti, odpiralnega časa ...)?

Q5 - Katere pomanjkljivosti opazate pri uporabi knjižnice kot študijskega prostora oz. prostora za izvajanje pedagoškega dela?

Q6 - Bi knjižnico priporočili drugim kot dober prostor za študij? Zakaj da/ne?

Q7 - Kaj vam pomeni pojem "tretji prostor" v kontekstu knjižnice?

Q8 - Ali knjižnico doživljate kot prostor, v katerem se lahko sprostite, družite ali neformalno sodelujete s sošolci?

<https://lka.arnes.si/>

1

Knjižnica UM FZV - intervju

oz. sodelavci?

Q9 - Ali menite, da je knjižnica prijeten, vključujoč prostor? Kaj bi izboljšali, da bi se uporabniki počutili bolj dobrodošle?

Q10 - Kako bi za vas kot uporabnika izgledala idealna knjižnica (prostor, vzdušje, oprema, dodatne storitve ...)?

Q11 - Ali imate konkretne predloge glede novih storitev ali aktivnosti, ki bi jih knjižnica lahko ponudila?

Q12 - Ali je še kaj, kar bi želeli dodati o svoji izkušnji ali željah glede knjižnice UM FZV?